

Η ΠΟΛΥΠΟΘΗΤΗ ΕΥΤΥΧΙΑ ΕΙΝΑΙ ΕΦΙΚΤΗ;

Από την εμφάνιση της ζωής στον Πλανήτη μας κάθε ενόργανο ον καταβάλλει προσπάθεια όχι μόνο να επιβιώσει, αλλά και να ζήσει, όσο το είδος του το επιτρέπει, όσο το δυνατόν μακρότερο χρόνο και προπαντός πιο άνετο! Για τον λογικό άνθρωπο η προσπάθεια αυτή αποβαίνει συνήθως αγωνιώδης και όταν το καλοσκέφτεται προβάλλεται ως αδυσώπητο και μάλιστα άλυτο, συνήθως, πρόβλημα με πολλά ερωτήματα: **τι είναι η ευτυχία;** πως επιτυγχάνεται η **ευδαιμονία;** τι είναι **ολβιότητα** και τελικά μετά θάνατο **μακαριότητα!!**

Σύμφωνα με τον Σοφοκλή: *«Ευτυχισμένοι είναι εκείνοι των οποίων η ζωή πέρασε χωρίς να γευθούν την πικρία, τον πόνο, τις θλίψεις και τις συμφορές»*. Ευτυχία είναι σύνθετη λέξη από το ευ (καλό, ορθό) και τύχη. Ήτοι ευτυχία σημαίνει «καλή τύχη» που οδηγεί στην ευδαιμονία και τη μακαριότητα. Αντίθετα η δυστυχία οδηγεί στην αθλιότητα, στεναχώρια και καταστροφές. Οι **αρχαίοι πρόγονοί μας και οι άγιοι της Χριστιανικής πίστεως** ερεύνησαν αναλυτικότερα και έδωσαν τις περισσότερες ικανοποιητικές απαντήσεις στα πολλαπλά ερωτήματα που αναδύονται. Διατυπώθηκαν πολλές θεωρίες και απόψεις:

α. Η **Ηδονική θεωρία**: Παραδέχεται ότι ο σκοπός του βίου είναι η επιδίωξη και επιτυχία του ευχάριστου, της χαράς, της απόλαυσης και η αποτροπή του λυπηρού. Ευτυχισμένος είναι εκείνος που επιτυγχάνει περισσότερες αφορμές για **χαρά και απόλαυση**. Την θεωρία αυτή ακολουθούν πρώτοι οι σοφιστές. Ο Αρίστιππος συνιστούσε **λελογισμένη χρήση της ηδονής**.

β. Η **Χρησιμοθηρική**: Οι οπαδοί της προβάλλουν το αξίωμα: «θήρευε για τη ζωή σου το χρήσιμο». Ονομάζεται και **ευδαιμονική**. Την ακολουθεί ο **Επίκουρος** και οι οπαδοί του που παραδέχονται ως αρχή και μέγιστο αγαθό τη **φρόνηση**. Δεν παραδέχονται ότι η ευτυχία κατορθώνεται με την επιδίωξη της ζωώδους υλιστικής ηδονής, της απερίσκεπτης, αλλά της συνετής και δίκαιης και ωφέλιμης, που προέρχεται από υλικά αλλά και από πνευματικά και ηθικές αφορμές και αίτια.

γ. Η θεωρία της **τελείωσης**: Οι υποστηρικτές της διδάσκουν ότι ο προορισμός του ανθρώπου είναι η **πνευματική και ηθική του τελείωση**. Το ανέβασμα, κατά το δυνατόν, υψηλότερο σε κλίμακα της ανέλιξης και προόδου. Προς τούτο απαιτείται προσπάθεια, ενέργεια, αγώνας και κόπος για την άνοδο γι' αυτό και ονομάζεται και **ενεργητική**. Το αξίωμά της είναι: **«Να επιδιώξεις την ενέργεια σύμφωνα με τον λόγο, να επισπεύδεις την τελείωση την προσωπική σου και εκείνη των άλλων»**. Ήτοι, το ιδεώδες αυτής της θεωρίας είναι: **«Το να ενεργείς και να πράττεις, όπως ο λόγος, δηλαδή η Σοφία (πέιρα, γνώση, ορθή κρίση, και διείσδυση στην ουσία των όντων, την αλήθεια) και σύμφωνα με την ηθική βούληση με απώτερο σκοπό το αιώνιο κάλλος»!** θεωρία της τελείωσης αποτελεί την **πίστη και ιδανικό των Χριστιανών**.

Ο μέγας μύστης **Πυθαγόρας ταυτίζει τον ευδαίμονα βίο με τον ενάρετο**. Αποκαλεί την αταραξία και αρμονία της ψυχής ως **ενάρετη ζωή**, που οδηγεί προς την ευδαιμονία και μακαριότητα του βίου. Με τον Πυθαγόρα συμφωνεί και ο περίφημος **Δημόκριτος** ο Αβδηρίτης που δογματίζει αποφθεγματικά: **«Αγαθόν ου το μη αδικείν, αλλά το μηδέ θέλειν»** (δηλ. και η απλή επιθυμία αδικίας βλάπτει το αγαθό, την αγιότητα). Το οποίο ταυτίζεται με τα λόγια του **Σωκράτη** που μας μεταφέρει ο Πλάτωνας: **«Εάν είναι αναγκαίο να αδικείς ή να αδικηθείς, θα προτιμούσα να αδικηθώ μάλλον παρά να αδικήσω. Διότι η αδικία είναι οπωσδήποτε και σε κάθε περίπτωση αμάρτημα, άρα κολάσιμο και αίτιο θλίψης»**.

Ο άνθρωπος περιβεβλημένος με το θνητό υλικό σώμα, παρουσιάζεται ως ον ατελές, διότι κινείται και ζει σε περιορισμένο χρόνο και χώρο. Σαν ιδανικό πρότυπο στη διαρκή προσπάθεια τελειοποίησής του έχει τον Άχρονο Δημιουργό του, κατά την Άγια Γραφή,

πλάσθηκε κατ' εικόνα και ομοίωση. Αυτό φανερώνει ότι ο άνθρωπος έχει τη δυνατότητα της ανεξέλιξης προς το **λαμπρότερο φως που φωτίζει τον δρόμο προς την ευτυχία**. Όσο σε ανώτερη βαθμίδα βρίσκεται τόσο πιο ευτυχής είναι, όσο σε κατώτερη πνευματική και ηθική ανάπτυξη τόσο πιο δυστυχισμένος είναι.

Βεβαίως, ο άνθρωπος έχει και υλικό σώμα με υλικές ανάγκες. Τα **υλικά αγαθά** και η απόλαυση αποτελούν μόνα τους το **μέσο και όχι τον σκοπό**, την **ευδαιμονία**, εάν δεν συνδυασθούν με το **πνεύμα, τη γνώση, το ήθος και το κάλλος**. Η προσπάθεια συγκέντρωσης πλούτου και η απόκτηση άφθονων οικονομικών μέσων **δεν οδηγούν στην ευτυχία**. Οδηγούν κατά κανόνα σε πάθη π.χ. πλεονεξία, απληστία, αρπακτικότητα, ασωτία, φιλαργυρία κ.α. Η επιδίωξη κατάκτησης της ευτυχίας μόνο με τον πλούτο είναι κάτι αδύνατο όσο και το «πιθάρι των Δαναΐδων» (με τρύπιο πιθάρι να μεταφέρεις νερό!).

Η γνώμη **«όποιος έχει το χρήμα τα έχει όλα»** δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Η λέξη «όλα» περιλαμβάνει και το καλό, αλλά και το κακό! Π.χ. Ο μύθος του Μίδα, αγγίζοντας την κόρη του αυτή μεταβλήθηκε σε σώμα ακίνητου χρυσού!. Όσοι κυνηγούν τις ηδονές και τις υλικές απολαύσεις πελαγοδρομούν, ταρασσονται και θλίβονται. Αγωνιούν και θρηνούν διότι κυνηγούν την ευτυχία στον απύθμενο κορεσμό σωματικών αγαθών. **Αντίθετα όσοι ατενίζουν το φως της αληθινής γνώσης και ακολουθούν την καλλιέργεια των ηθικών αξιών κατευθύνονται σταθερά προς το ειλικρινές κάλλος της απόλαυσης της πραγματικής ολβιότητας είναι ικανοποιημένοι, χαίρονται και αγάλλονται.**

Οι **ηθικές αξίες** συνιστούν τα στέρεα βάθρα επί των οποίων εδράζεται η αρμονική συμβίωση και συνεργασία των ανθρώπων. Επικρατεί τότε η γαλήνη, η αλληλεγγύη, η αγάπη και όλες οι κοινωνικές αρετές. **Οι ηθικές αξίες οδηγούν ως ακτίνες του πνευματικού και ηθικού φωτός την κοινωνία προς την ευτυχία.**

Οι τεράστιες και εντυπωσιακές κατακτήσεις της επιστήμης και της τεχνολογίας των τελευταίων αιώνων **ΔΕΝ κατέστησαν το σύνολο των ανθρώπων ευτυχέστερους!** Μας παρέχουν περισσότερα μέσα «ευζωίας»!, αλλά και περισσότερο άγχος, αγωνία ψυχική και αβεβαιότητα. Το κλειδί, όμως, της θύρας προς την ευτυχία βρίσκεται στο περίφημο ρητό των Δελφών: **«Γνώθι σαυτόν»**. Βρίσκεται μέσα μας! Μόνον εμείς εάν θέλουμε και προσπαθήσουμε μπορούμε να τη βρούμε, εάν μας βοηθήσει και λίγο η τύχη μας! Ο Θεός μας.

Ευτυχία είναι η καλή ώρα. Στα λατινικά bona hora! «Η ώρα η καλή» που συνιστά την καλύτερη ευχή της Μάννας που δίνει στα παιδιά της!. Μια έκφραση άκρως περιεκτική. **Εκφράζει αυτό που έρχεται εγκαίρως, πάνω στην ώρα που πρέπει**, που την έχουμε ανάγκη. Ούτε πολύ νωρίς, ούτε πολύ αργά. Ακριβώς όπως πρέπει, συνδέοντας άρρηκτα τη ζωή μας με τις επιθυμίες μας και τις επιθυμίες μας με τη ζωή. **Κάτι που είναι σπάνιο!** Μερικές φορές μπορεί να είμαστε εδώ, αλλά η ζωή να μην έχει έλθει ακόμη στο ραντεβού των προσδοκιών μας! Ή η ζωή να είναι εδώ, αλλά εμείς να μην είμαστε! **Τότε μάτια προσπαθούμε να έχουμε καλή διάθεση και να είμαστε καλοπροαίρετοι.**

Ο χρόνος μερικές φορές υπαγορεύει τη θλίψη. Αντίστροφα καίτοι ο χρόνος της ζωής μάς φωτίζει σαν ήλιος λαμπερός, εμείς μπορούμε να είμαστε θλιμμένοι. Και στις δύο περιπτώσεις καταλήγουμε στη δυστυχία. **Η ευτυχία είναι λήθη της δυστυχίας** και μάλιστα η ένδοξη ήττα της, χάρη στη δική μας μαγεία. Χάρη στη μαγεία της ζωής. Τότε γίνεται η δική μας ζωή. **Η ευτυχία είναι έκρηξη της ζωής μας. Το ξέσπασμα της ζωής μας μέσα μας!** Συχνά, λησμονούμε ότι ο συντομότερος δρόμος, που οδηγεί στην ευτυχία **περνά μέσα από τις καλές σκέψεις μας. Αυτό είναι η ζωή που κυλά μέσα στη ζωή μας που αναβλύζει μέσα στη ζωή.**

Ας αναζητήσουμε, λοιπόν την ευτυχία στο **σκοπό της ζωής**, ο οποίος είναι καθήκον και απαιτεί συνεχή προσπάθεια όλων για να φέρονται τόσο ο εαυτό μας, όσο και οι συνάνθρωποί μας προς την **πνευματική και ηθική τελειοποίηση**. Ας μη δεσμευόμαστε από υλικά μόνον αποκτήματα, τα οποία προκαλούν φθορά και απώλεια πιο οδυνηρή από της χαράς της απόλαυσης.

Ας **κατευθύνουμε τη σκέψη μας σε ανώτερες πνευματικές ανατάσεις με αυτογνωσία και αυτοσυγκέντρωση**, με αφοσίωση στα **υψηλά ιδανικά**, στην **επιστημονική έρευνα**, στην **αγαθοεργία και την πνευματική δημιουργία** με τελικό στόχο το πως θα βοηθήσει ο καθένας μας τον εαυτό του πρώτα και όσους επηρεάζει ή έχει υποχρέωση αγωγής για να **ανέλθει έκαστος τις βαθμίδες ανθρώπινης τελείωσης**.

Δημήτρης Μπάκας

08 Νοε. 2024